

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
17
GRUDNIA
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

nr 25 (3-16.12.2021)

Cena 9,90 zł (w tym 8% VAT)

CBD

CUDOWNY LEK CZY ŚCIEMA?

nr 25 2710 rok LVII, Nr indeksu 358207 P I S S N 00 15-8402
USA 4,6 USD, Street Euro 2,9 euro, Wielka Brytania 2,5 GBP

.....
BOMBAMI W CYWILÓW
Zbrodnia Task Force 9
.....
ROSJA TRACI PAMIĘĆ
Niewygodny Memoriał
.....
SŁAWNY JAK MARILYN...
... i okrutny jak Manson
.....

.....
OKSFORD KUPUJĘ!
Tao madame Thao
.....
ŚWIADECTWO OCALONEJ
Powrót do kraju sprawców
.....
WENDETA W SWANETII
Gruzińska Sycylia
.....

.....
TRUPIA FARMA
Czym żyje kostnica
.....
KŁĄTWA RODU GALWINÓW
Schizofrenia na co dzień
.....
POLOWANIA NA CZAROWNICE
Jak Szkoci rzucali palenie
.....

44,90 zł

34,99 zł

34,99 zł

Marian Turski
XI
NIE BĄDŹ OBOJĘTNY

Jerzy Pilch
PRETENSJA O TYTUŁ JEST JEDYNĄ,
JAKĄ MIEĆ TU MOŻNA

Julia Ebner
CORAZ CIEMNIEJ
EKSTREMIŚCI W SIECI

Książki J. Pilcha i J. Ebner dostępne także w formie e-booka w księgarniach internetowych: [Publio](#), [Virtualo](#), [Woblink](#).

Wartościowe pomysły na prezenty świąteczne!

PRENUMERATA ROCZNA NASZYCH CZASOPISM

115 zł*

84 zł*

286 zł*

390 zł*

Wyjątkowy kalendarz POLITYKI z zegarem

Wyczekiwany co roku przez naszych kontrahentów, partnerów i współpracowników wydawnictwa. Teraz dostępny również dla czytelników.

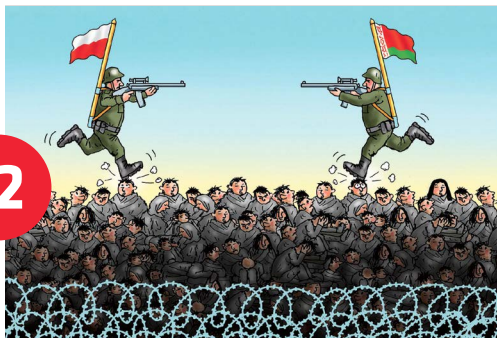
49,99 zł

*ceny obowiązują przy zamówieniach złożonych do 31.12.2021

Tylko na sklep.polityka.pl

Cynizm Łukaszenki...
... i cynizm Europy

12

6 FOKUS

ECHA POLSKIE

12 Płot na granicy?
Tak, ale z bramą!

WYDARZENIA

14 Dwa wybuchy, potem cisza.
Co się stało w Baghuz?

16 Sąd nad Memoriałem.
Muzeum represji

O TYM MÓWI ŚWIAT

18 Wojna w głębinach.
Okręty podwodne płyną ku przyszłości

22 Omikron o krok.
Bilans zaniedbań w walce z pandemią

18

Pukanie od spodu
Chiński mur sięgnął dna

22

Chora wyobraźnia
Kto przeżyje, zdrowym będzie?

Kochaj
albo rzuć
Nożem?

26

PROFILE

24 O nich się mówi:
Lee Soon-ja
Barkaa
Julie Anne Genter
Kyle Rittenhouse
Manasseh Sogavare

LUDZIE

26 Marilyn Manson.
Przemoc w kabine nagraniowej

28 Madame Thao.
Najbogatsza Wietnamka

30 Margot Friedländer.
Trudny powrót do Niemiec

REPORTAŻ

32 W stronę Swana.
Mściwi kaukasky górale

36 Rejs donikąd.
Ucieczka z Hongkongu

32

Tak tu cicho
Jak to po zemście

30

Sto lat!
A Hitler kaputt...

36

Emigrują?
Czy tylko udają?

Szwed zszedł ←
 Nie tylko z tej
 budowy

40

- 40 **Szwedzka Północ.** Ciepło wita imigrantów
- 42 **Mekka anatomopatologów.** Rozkwit badań nad rozkładem
- 46 **Zrobieni w trąbę.** Poszły stonie po Cejlonie

FOTOSTORY

50 **Rita Moreno.** Znowu w „West Side Story”

OBYCZAJE

- 52 **Biznes z konopi.** Mity o kannabidiolu
- 56 **Odurzona Ameryka.** Lekarze w roli dilerów
- 60 **Szalona rodzinka.** Ze schizofrenią za pan brat. Dosłownie
- 64 **Kto zabił Maradonę?** Nie tylko Argentyna wstrzymała oddech

46

→ **Wszystko słoniowe**
 Oprócz odpadków

56

→ **Wieczny spokój**
 Dostali na receptę

60

← **Zwariować można!**
 Dziesięciu synów i dwie córki

68

← **Zakaz ślubów**
 Przyzwolenie na gwałty

64

← **Do jednej bramki**
 Diego i jego ego

ROZMOWA

68 **Zanim powstała NRD.** Rosyjscy historycy opowiadają o „małym ZSRR”

HISTORIA

72 **Szkockie tortury.** Wielki strach przed czarami

KOMPAS

76 **Gwiazdka nad Zagrzebiem.** Chorwackie prezenty dla turystów

76

← **Dla mnie... bombka!**
 Najlepiej znad Adriatyku

72

→ **Co ty wiesz o wiedźmach?**
 Przychodzi Makbet do Szekspira...

80 MIKROFORUM

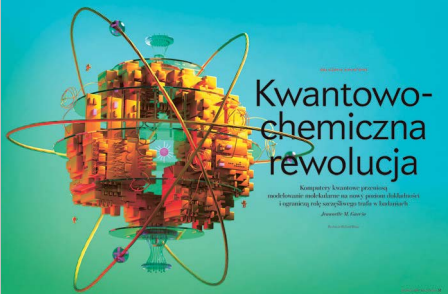
O tych krajach piszemy:

ARGENTYNA (s. 64) **BIAŁORUŚ** (s. 12) **CHINY** (s. 18, 36) **CHORWACJA** (s. 76) **FRANCJA** (s. 52) **GRUZJA** (s.32) **JAPONIA** (s. 22) **MEKSYK** (s. 42) **NIEMCY** (s. 12, 30, 68) **POLSKA** (s. 12) **ROSJA** (s. 16, 68) **SRI LANKA** (s. 46) **SYRIA** (s. 14) **SZWECJA** (s. 40) **USA** (s. 14, 18, 22, 26, 30, 42, 56, 60) **WIETNAM** (s. 28) **WIELKA BRYTANIA** (s. 28, 72)

ŚWIAT NAUKI

SCIENTIFIC AMERICAN POLSKA EDYCJA

Inni piszą o nauce, nasi autorzy ją tworzą

ROLNICTWO
NADCHODZI AGROEKOLOGIA
Rolnicy na całym świecie zaczynają uprawiać rośliny jadalne metodami, dzięki którym podnosi się jakość produkowanej żywności, zwiększa bioróżnorodność i rośnie poziom życia.
*Raj Patel
Zdjęcia Thoko Chibondi*

MIESZKANCY wiskitli Brudlowi w północnym Meksyku dzielą się roślinami, wiodąc na temat upraw oraz wrębiając grzyby przy zbliżeniu i zapewnieniu żywności.

SKANER

Tlenowa rewolucja
Długo oczekiwany następca Kosmicznego Teleskopu Hubble'a jest wreszcie gotów do umieszczenia na orbicie.

Nieskończona matematyka
Matematyka ma niezwykłą siłę: katygości do matematyki wyciągają nieskończoność, a matematyka ma niezwykłą siłę: katygości do matematyki wyciągają nieskończoność.

Grudniowy numer „Świata Nauki” już w kioskach!

Prenumerata tytułu:
swiatnauki.pl

BRAZYLIA

Złoto Amazonii

Niektóre regiony Brazylii obiegły plotki o odkryciu złota. Nad rzekę Madeirę w Amazonii przybyły tysiące śmiałków. Od tygodni przesiewali muł z dna rzeki, łącząc swoje pływające platformy w szerokie konstrukcje. obrońcy środowiska biją na alarm, przypominając, że taka działalność jest nielegalna i powoduje szkody dla całego ekosystemu. W ostatnich dniach listopada brazylijska agencja ochrony przyrody przejęła i spaliła ponad 60 takich barek, a większość pozostałych poszukiwaczy podobno zniknęła.

TAJLANDIA

Drogie znaczy dobre

Prowincja Lopburi w środkowej Tajlandii słynie zabytkami, ale turyści mogą tu znaleźć też inne atrakcje. Po raz pierwszy od dwóch lat w jednej z miejscowych świątyń zorganizowano Święto Małp. Setki makaków się zbiegło, by zająć ze smakiem przygotowane dla nich owoce, głównie banany i ananasy. – W tym roku mamy duriany, które sporo kosztują. Małpy lubią drogie przysmaki – mówią organizatorzy.

key Festival
ri, Thailand

© AP/EAST NEWS

ROSJA

Zimowe zmagania

Sezon sportów zimowych rozkręcił się na dobre. Na zdjęciu występ kanadyjskiej pary, Kirsten Moore-Towers i Michaela Marina-ry, podczas zawodów Rostelecom Cup 2021 w łyżwiarstwie figurowym w rosyjskim So-
czy, które wchodzi w skład cyklu Grand Prix 2021/2022. Mistrzowie Kanady, którzy jeżdżą razem już siedem lat, mówią, że to ich ostatnie wspólne występy, ale przed zakoń-
czeniem kariery zamierzają jeszcze zdobyć w tym sezonie jak najwięcej medali. Tym razem się nie udało, znaleźli się na piątym miej-
scu, ale się nie poddają. – Wiem, że możemy jeszcze osiągnąć więcej jako zespół – zapew-
nia Moore-Towers.